

Universal Declaration of Human Rights - Kanuri, Central

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Hakkiwa Adamganabe Dunya Ngaro Wowurtəgənama

Katiwu Kura

Adamgana woso kalkal ye kamanzəga nəmngalwo hakkiwa-a nambe-a kənzambibelan kozənyi ye.

Lardəwa Tawakkata Duniyabedə hakkiwa adamganabe ndubəsoga haptaa-a nzətkawo-a nzəliwo-asoro tarai cizə dazəna. Tarai cizə datənza adə Tawakam Lardəwa Tawakkata Duniyabebe duwo nəmkam ummawa duniyabebe suro hakkiwa adamganabe-a kuru suro daraja-a nəmngalwo-a ummabe yitatawatsəgənadəben culuwo.

Suro Hakkiwa Adamganabe Dunya Ngaro Wowurtəgənadəben Lardəwa Tawakkata Duniyabedəye futu kəskelan asutinro hakkiwa duwo kam wosoro kalkalro kartaa adəga bayangono.

Hakkiwa anyi nyiro kartaa.

Sandi anyi hakkiwanəm

Sandiga tigənəmro fatkəgəne. Banane sandiga hapkəgəne ye liwe ye kəlanəm-a ummawa amanəm gade gapsəna-asoro.

Yitagattəgə

Adəgaima tada adamganabebe nəmngalwonzə kambaata adə-a nəmnduasə kalkalnzə-a hakkiwanzə Alanjo-adə shima ferno nəmkambe-a jirebe-a nələfabe-aro dunya ngason asutəna,

Adəgaima hakkiwa adamganabero cistəgə ba-a fallaktə-abe sawowuro kəndowa halye kurzənyi waazə hangal adamganabero karega rozəgəna, kuru dunya duwo suron adamganasoye tamtam hakkinza manabe-a nzasarabe-a kuru nambe duwo dalil baaro citə-a jero-abadə shima awo talaawaye təmazana woro warmowotə,

Adəgaima awo məradətənədə susu adamganaga dunon təkəkə nəmzaləm-a njokuno-a kəriwutəbedəro howum maibeye hakkiwanzaga səliwodəma,

Adəgaima awo məradətənədə tawaa-a nəmkam-a indikate lardəwaben haptaadəma,

Adəgaima ummawa Lardəwa Tawakkata Duniyabeye suro Tawakamdəben kamburshenza kəla hakkiwa adamganaben nanazaana, kəla daraja-a nəmngalwo-a adamganabe-a kəla kamu-a kwa-a hakkinza kalkal-aben kasadə gozana tamtam-a kəndəga ngəla-a hapsaa nambe gayaga fandoro,

Adəgaima Lardəwa Memba Kaapkadəbe woso wadəga gozana, tawaa Lardəwa Tawakkata Duniybemben, daaraja ndubeso haptaa-a hakkiwa adamganabe-a nambe gaya lajiptə-a galtəro,

Adəgaima wadə adəga yitagattəgə nankaro hakkiwa-a nambe anyi-a asutadə awoye gaya linta,

Adə Nankaro

Samno Kura Duniyabedəye

Hakkiwa Adamganabe

Dunya Ngaro Wowurtəgəna Adəga

warmazəgə

shima mizan ummawa-a lardəwa-a duksoye yitagattəgəbe wo, daji daryenzədə ndu-a nduana-aso fellawan kunten, Wowur adəga karəgən roza, ndusoro yikkəlio-a ilmutəgə-an hakkiwa-a nambe anyi-abe nəmgayanza haptaaro, suro lardəbe-a indikate lardəwabe-ason ndusoye kalkalro asuzə lajipsə, suro ummawa Lardəwa Memba Karapkadəbe-a suro ummawa gade sədiyanzalan dawuna-ason.

Babu 1

Adamgana woso kambe katambo ye daraja-a hakkiwa-ason kalkalye. Hankal-a nazaru-asoro kəzəpkə ye suro hal nəmharamiben kamazasoga letaiyin ye.

Babu 2

Hakkiwa-a nambe a suro Wowur adəben dəganadə ndu-a nduana-aso kartaa, gayirtə futubibema baaro, gayirta alama jilibeso, kadigəbeso, alagəbeso, təlambeso, adinbeso, siyasabeso au rayiwu, lardə gade au kaduwu gade, kənganti, tambo au awowa laa gade anyiga samunzəna.

Anyibe ngawoman nduma kəla siyasaben kal, kəntəwoben kal au daraja dunyalabe sawawuro kal kərye au lardə kamdə dəganabe sawawuro gayirtinba. Lardə shi gultənəma adə kərmai kəlanzəben karga, amanaro musko lardə gadeben karga, kəlanzəlangənyi karga au sədiya kaidawa kəntəwobe laan karga yaye kal.

Babu 3

Ndu yaye hakkinzə kəla ronza-a nəmkambenzə-a nəlefa kəlanzə-aben mbeji.

Babu 4

Nduma kənji au kaliyaro təgandinba, nəmkənjiro gərtə-a kənji lado-aso awostə ye daptə ye.

Babu 5

Nduma njokunoso, nəmkələdoso, shimaso, azawaso, gənətəginba.

Babu 6

Ndu yaye hakkinzə ndaran yaye shiga kamro asutabe mbeji fuwu howumbelan.

Babu 7

Nduso fuwu howumben kalkal ye kuru gayirta baaro howumye sandiga səliwin ye. Nduso hakkinzə nzəliwobe mbeji gayirtalan fallaktə Wowur adəbe sawawuro-a kəla lan laa gade gayirtadə nankaro waazəna-alan.

Babu 8

Ndu yaye hakkinzə səlwu sandəna mataabe mbeji shara rakkata lardəbelan kəla hakkinzə gaya linta dusturye au howumye shiro cina namtənaben.

Babu 9

Nduma dalil baaro kəntaso, jeroso, lardən dutaso ba.

Babu 10

Ndu yaye hakkinzā futu mārādāzōnaro shiga shara naptā kōlanzōbe walama baa ye jirea yebe kārāntabe mbeji kōla hakkinzā-a kaidawanzā-a kuru awowa gade shara zōganyī-a tawattaaben.

Babu 11

1. Ndu yaye ngawo ayawu sādānaben angārdā hakkinzā kawu shiro fuwu sharaben ngawo sālīwo mārādātōna shiro sādānaben ayawunzōga tawatsaginro.

2. Nduma kōla awo abima gānyiben ayawuro tātāinba futubin waano yaye ayawudā ayawuro walzānyiga, sādīya howum lardāben au indikate lardāwaben, sa ayawu adā tādānaladān. Biya gānatāginro walwono yaye ayawu sādān tādānadōga kōzōna gānatāginba.

Babu 12

Ndu kōla baaro wujirwa kōlanzōbema, yalwanzōbema, au lamar lenām-arenzōbemaro ci tākīnba, biya kōla nāmkanzā-a darajanzā-abe nankaro fitōnatīnba. Ndu yaye hakkinzā howumye shiga nzālīfōbe mbeji kōla dalil baaro wujirwanzōro ci nzākko-a fitōnatā-aben.

Babu 13

1. Ndu yaye hakkinzā famno-a fato gar-abe mbeji suro dārīnām-kōlle lardā ndasoben yaye.

2. Ndu yaye hakkinzā lardābi yaye luwum kōltābe mbeji, lardā kaanzān kunte, kuru lardānzōro waltaabe ye mbeji.

Babu 14

1. Ndu yaye hakkinzā lardāwa gaden nafaka nzālīwo kōlanzōbe nankaro mata-a fando-abe mbeji.

2. Hakki adā ayawuwa gade siyasaa letanyi au bigōwa gade nya-a kasadā-a Lardāwa Tawakkata Dunyabea kōla kōlzanyiro faidatīnba.

Babu 15

1. Ndu yaye hakkinzā nāmkan lardābenzō mbeji.

2. Nduma dalil baaro nāmkan lardābenzō adāga daptīnba ye hakkinzā duwo nāmkan lardābenzō faltābe yega daptīnba.

Babu 16

1. Kamuwa-a kongawa-a wuraata angalla woso, kalangi abībema baaro jilibema, lardābema, au adin gadebema, hakkinza nyīya kōndōbe-a yal fandōbe-asō mbeji. Sa nyīga kōndōbelan sandi indiso hakkinza kalkal kuru adāgaima sa gadetābe ishīya ye.

2. Nyīyadā sai kasada sandi indi kamudā-a kwadā-abe mbejīlan duwo tādīn.

3. Kōndōga kamun kwanbedā shima badiyaram mārādāgata gaya ummabe wo kuru sandiga kōndōgaram-a kōrye-ason sālīfōdā hakkinza.

Babu 17

1. Ndu yaye runzōlaro razōgā gantōdā hakkinzā kuru adāgaima shī-a am-a kōltām gantōdā ye.

2. Nduma dalil baaro razōgānzōga firtīnba.

Babu 18

Ndu yaye hakkinzə nazaru kəndobe-a tawakarbe-a adinbe-a mbeji, suro hakki adəben nambe adinnzə au nzasaranzə faltəbe-a nambe shi tilonzə au suro jamuwubelan fetero au ashirlan adinzə au nzasaranzə yikkəlio-a kəndo-a abuttə-a lajiptə-alan tartaabe mbeji.

Babu 19

Ndu yaye hakkinzə rayiwu-a bayan kəndo-abe mbeji, suro hakki adəben nambe rayiwunzə kalma baaro bayanjin kuru shilan nzəra majin ye səmoyin ye kuru hawarazəgin futu hawarbe jilibin yaye kəlangai baaro.

Babu 20

1. Ndu yaye hakkinzə suro nələfaben samno sapta-a maamala kəndo-abe mbeji.

2. Nduma dunon karapka kasatsənyiro nzəkko ba.

Babu 21

1. Ndu yaye hakkinzə suro gumnati lardənzəbero ci nzəkobe mbeji, shi kəlanzə au wokkilnzə futu kalkallan kartənamben.

2. Ndu yaye hakkinzə suro lardənzəben jamaro tunotobe mbeji.

3. Kasada jamabedə shima fərtə kəntəwo gumnatibero walzə, kasada adə suro karno gondua ye jirebe ye lardə kəpson ndu-a nduana-asoye sədin ye kuru kuriya suro ashirlan au ashirga samunzənalalan tədinbelan bayantə.

Babu 22

Ndu yaye kəla shi memba ummabedən, hakkinzə nzəliwo-a asutə-abe mbeji, kasadə lardəbembən au tawaa indikate lardəwabembən futu fasal-a nyama-a lardədəbe ləgatarro, razəgə-a nəmkamnzə-a təgalisə baaro yita fuwutəgə.

Babu 23

1. Ndu yaye hakkinzə cida kəndobe mbeji, cida səragəna karzə kəndo-a futu kaida sandənalalan kəndo-a kurumason kaidu cida babelan shiga nzətakawo-a.

2. Ndu yaye, gayirtə futubibema baaro, hakkinzə cida sədəna ləgatarro shiga alutəbe mbeji.

3. Ndu yaye cidama sədinga hakkinzə awo alutəginmadə shi-a yalwanzə-a futu darajanza nəmadamganabe ləgatarro sandiga cittənnama alutəgəbe mbeji kuru nzəra yaye nasha laa jamaro nafaka kənjobelan mbejiga diwijinba.

4. Ndu yaye hakkinzə karapka cidawube koktabe au kəlanzə nzəkobe mbeji tamtam kəlanzəbe nzəliwo nankaro.

Babu 24

Ndu yaye hakkinzə tusu-a kundushi kəndo-abe mbeji, loktu cidabe angalbe kurzəna-a batalla biyaa-a kunten.

Babu 25

1. Ndu yaye hakkinzə futu kalkalro məradətənarə kəndəgəbe nələfa-a kəndəga kəji shi kəlanzə-a yalwanzə-abe mbeji, hatta kəmbu-a kənza-a kazəmu-a fato-a, kurun-a awowa gade tamtambe məradətənan kunten-a, kuru hakkinzə shiga nzətkawobe mbeji wanee cidaba laa, kundondi laa, nəmmaskin laa, nəmkamba laa, ngəli kurwu laa au kəndəgaram kun-balinbe laaye shiro kənteri cuwutoga.

2. Ya kōndewu-a tada tiwal-aso ngōlaro cistāgō mōradōzana. Duli dukso, nyiyaa au nyiya baalan katambo yaye sōliwo fandodā hakkinza.

Babu 26

1. Ndu yaye hakkinzā shiro ilmu kōnjobe mbeji. Ilmu gultōna adā de sulro tin, gananzā yaye ilmu badiyarambe-a fuwunzābe mōradōtōna-a. Ilmu badiyarambe gultōna adā kōnjonzādā mburo walzōna. Ilmu nzundube-a shanabe-adā ndarason mbeji ye tōwandin yero tādā kuru adāgaima ilmu sandin fuwunbedā ye ndusoye sōwandā kōrajinro walzā natōgōye suwudiya.

2. Ilmudā nāmka kamilga garta-a dunoatō hakkiwa adamganabe-a nambenzā-a nganzazōro walzā. Asutu-a kanadi-a nāmka-a indikate lardōwaben fuwuzāgin. Nōmgade jilibē au adinbe baro sōdin, kuru lardōwa Tawakkata Dunyabeye cidanzā nōlefa rotabedāga yitafuwuzāgin.

3. Yaso Awasoye hakkinza burwoza jili ilmube mōradōzana karza dulinzaro gultōgōbe mbeji.

Babu 27

1. Ndu yaye hakkinzā kal baaro lamarwa adabe jamabelan gaam luwobe mbeji, adawadān tamtam fantā-a yasan ngalwotōgānzōro kōla nzōkko-a kuru faidanzān riwa fando-a.

2. Ndu yaye hakkinzā nzōliwobe mbeji kōla lamar bōrzōm-a kōla ro-aben cida nasha kimiyaben kal, ruwoben kal au muskon tandoben kal shima kunkunzā sutuluiya.

Babu 28

Ndu yaye hakkinzā howum duwo hakkiwa-a nambe-a suro Wowur adōben dōganadōga yita bayanzāginma gantōbe mbeji.

Babu 29

1. Ndu yaye cida jama suron dōgana sandi baslan nāmka mnzā kaima baaro yitafuwuzāgin adōbe kōndōbe mbeji.

2. Suro hakkiwanzā-a nambenzā-a yitagatsāginben, ndu yaye kōlangai howumye gānazōnaro dazāgin tōganasmaro dalil hakkiwa-a nambe-a jama gade gapsanadōbe asutō darajatō-a mōradōwa lamarwa bōrzōmbe-a kaida suro jamaben kōndōgābe-a suro naptōram demokōradiyaben nōlefa fando-a.

3. Hakkiwa-a nambe-a anyi futubiman dalil Lardōwa Tawakkata Dunyabeye ferzōnadān nguron dalilwa gadero faidatinba.

Babu 30

Abima suro Wowur adōben fasaranzā lardōro, samnaro au kamro kartaaro tōnyi, amari hakki abima kōndōbe au nya laa nganzatōbe kōla hakkiwa-a nambe-a suro adōlan dōganadōben bannaro fasartōnyi ye tōnyi ye.
